

“It takes a village to raise a child”

Notitie Cultuureducatie in gemeente Overbetuwe.
Verder bouwen op wat er al ligt.

Inhoud

Inleiding	2
De status quo	3
Het onderwijs.....	3
Het culturele veld	4
De gemeente	4
Meer Muziek in de Klas Lokaal	5
Samenvatting	6
Wat willen we bereiken?	6
Hoe gaan we dat doen?	7
Cultuureducatie met Kwaliteit (CMK) als ideale basis.....	7
Kunstmenu > Cultuurmenu voor een gebundeld lokaal aanbod.....	7
ICC-netwerken onderhouden voor een goede afstemming	8
De lokale culturele structuur voor het PO:.....	9
Voortgezet onderwijs kan aansluiten	10
Rollen en kosten	11
Wenselijke financiële structuur	11
Cultuurparticipatie en sociaal domein.....	13
Samenwerking tussen gemeente Overbetuwe en gemeente Lingewaard.....	13
Samenvatting en conclusie	15

Inleiding

Als we het over 'cultuureducatie' hebben, dan gaat het over kunstzinnige disciplines waarmee we ons als mens kunnen uiten. We hebben het onder andere over dans, muziek, theater, beeldende kunst, fotografie en video. Maar het gaat ook over materieel en immaterieel erfgoed zoals archeologie, ambachten, kastelen en musea. Het gaat over kunstvakonderwijs binnen het primair (PO) en voortgezet onderwijs (VO). Dit kan ook een theatervoorstelling zijn die leerlingen bezoeken, een workshop bronsgieten in een smederij of een teamtraining muziek voor leerkrachten. Het scala van cultuureducatie is breed. Het gaat in ieder geval over leren waar we vandaan komen, wie we zijn of wie we willen worden. Het is receptief, maar vooral ook actief of interactief. 'Lokaal georiënteerd' en 'de beleving staat centraal'.

*'It takes a village to raise a child'*¹. Deze quote, die gebruikt werd door Gijs Beekhuizen rector van het HPC, illustreert het belang van samenwerken. En het belang van een 'iets of iemand' die voor de binding gaat zorgen in het Overbetuwse lokale culturele veld. Dat daar behoefte aan is, lijkt evident.

Naast cultuureducatie is ook het begrip cultuurparticipatie van belang. Het kunnen en volwaardig mógen meedoen aan de (lokale) samenleving is een trend. Aangevlogen vanuit de kunstzinnige of projectmatige hoek kan het culturele veld een volwaardige partner zijn in samenwerking met welzijns- en zorgorganisaties. Samen kunnen zij op een creatieve manier antwoorden bieden op vraagstukken die leven in de lokale samenleving. Hierbij kan men bijvoorbeeld denken aan kunstzinnige projecten rondom: intergenerationaliteit, statushouders, eenzaamheid, inclusie of jongerenproblematiek.

Cultuureducatie en cultuurparticipatie raken aan elkaar en weten elkaar in de praktijk op creatieve wijze te vinden. Bij beide draait het om samenwerken en om denken en werken vanuit een (lokaal) netwerk.

Vanuit de gemeente Overbetuwe hebben we een kwartiermaker aangesteld die het veld verder verkent, zodat de gemeente op de juiste manier bijdraagt aan een verdere verankering van cultuureducatie. Onderdeel van het kwartiermaken was een rondgang langs het culturele- en onderwijsveld. Conclusie: We willen allemaal hetzelfde. Een onderwijsveld (PO en VO) dat verenigd is en dat het lokale culturele veld gemakkelijk weet te vinden. Leerlijnen die doorlopen vanaf de allerjongsten tot aan de alleroudsten. Verbinding tussen binnen- en buitenschools. Een samenleving waarin culturele uiting voor iedereen toegankelijk is, omdat iedereen mee mag doen. Een samenleving die bruist van creativiteit en verbinding: samen en levendig. Zo kan het zijn, maar daar zijn we nog niet.

Dit document is een weergave van de status quo rond cultuureducatie, de kansen die er liggen en een advies over de samenwerkingsvorm. In sommige gevallen is er een link naar cultuurparticipatie, die logischerwijs in elkaars verlengden liggen en elkaar kunnen versterken. De conclusie bevat het advies van de Kwartiermaker en de daaruit vloeiende inzet van de gemeente.

¹ Er is een dorp voor nodig om een kind op te voeden, een Afrikaans gezegde dat betekent dat een hele gemeenschap van mensen met kinderen moet communiceren om die kinderen te laten ervaren en groeien in een veilige en gezonde omgeving. De dorpelingen kijken uit voor de kinderen.

De status quo

Er is veel in Overbetuwe aan initiatief, creativiteit en goede wil. Hier is jarenlang door verschillende partijen hard aan gewerkt. Met name het opzetten van Cultuur Met Kwaliteit vanuit basisscholen (waarover hieronder meer) is een belangrijke ontwikkeling. Aanvankelijk gebeurt dit op enkele scholen en later op het merendeel van de Overbetuwse scholen. Het heeft een heel belangrijke impuls gegeven voor een kwaliteitsslag en samenwerking. *'Er ligt reeds veel aan fundament. We hebben al veel gebouwd'* (Bas Peters, directeur 't Startblok en projectleider CMK). Nu ligt er een kans om door te pakken en om 'samenwerken op het gebied van cultuureducatie' stevig neer te zetten.

Het doel: tot een duurzame structuur voor cultuureducatie komen.

'Om nu écht stappen te maken op het gebied van cultuureducatie' (Eddy Verrips, bestuurder Wonderwijs). De gemeente, het onderwijs en het culturele veld willen ieder kind optimaal laten profiteren van cultuureducatie. Dat doel kan de lokale gemeenschap tevens veel opleveren. Letterlijk zal er waarde worden toegevoegd aan de samenleving: financieel, cultureel en maatschappelijk. En toch zijn we er nog niet. Het is een proces van bouwen. De bouwstenen liggen er. Wat de kwartiermaker na consultatie van het veld constateerde in het onderwijs, het culturele veld en bij de gemeente wordt in de volgende paragrafen omschreven.

Het onderwijs

Samenwerking tussen culturele partijen en het onderwijs is in Overbetuwe niet vreemd. En ook gemeente Overbetuwe stimuleert dit. Er wordt al in netwerken van Interne Cultuurcoördinatoren (ICC'ers) in het PO samengewerkt. Structurele (en volledige) samenwerking is echter niet vanzelfsprekend in tegenstelling tot wat in vele omringende gemeenten al gebeurt.

Na het deels wegvallen van Edu-Art, de provinciale organisatie die tot 2014 vorm gaf aan een cultuureducatieve infrastructuur in heel Gelderland, ontstaat er een vacuüm op het gebied van cultuureducatie in het onderwijs. Dit vacuüm wordt opgevuld door initiatief van de scholen zelf en met subsidieregelingen die lokale samenwerking moeten stimuleren. Eén van deze regelingen is Cultuureducatie met Kwaliteit (CMK) die gericht is op het primaire onderwijs. CMK is een regeling waarmee het Rijk wil bereiken dat cultuureducatie een vast onderdeel van het lesprogramma wordt. Het Rijk stelt hier (samen met andere overheden zoals Provincie Gelderland) geld voor beschikbaar via het programma Cultuureducatie met Kwaliteit. Het gaat om 14 euro per leerling en inmiddels zijn 15 scholen aangehaakt. Er wordt gewerkt vanuit een doordacht projectplan, passend bij de stijl en behoefte van iedere school op zich en gericht op het consumeren van cultuur uit een breed pallet. Het programma biedt fantastische kansen voor de bevordering van cultuureducatie en wordt door scholen omarmd. CMK biedt mogelijkheden om verschillende vormen van cultuureducatie, zoals

meer nieuwe media, archeologie beoefening, theaterervaring, meer muziekonderwijs te bestendigen.

In Overbetuwe duurt het tot 2016 voordat er - geïnspireerd door een stevige cultuureducatieve infrastructuur in de aangrenzende gemeente Lingewaard - 7 scholen onder de bezielende leiding van een van de schooldirecteuren opstaan om met behulp van deze subsidieregeling te gaan samenwerken. Ook zijn er twee basisscholen die met behulp van de subsidieregeling 'De Muziekimpuls' inzetten op beter muziekonderwijs.

Binnen het VO is er veel verschil. Zo is het HPC een cultuurprofielschool en wordt er vanzelfsprekend veel met cultuur gedaan. De lokale verbinding is nog te matig. Al wordt er geëxperimenteerd met samenwerken met bijvoorbeeld de Heerlijkheid in Hemmen. Het Lyceum Elst is een cultuurluwe school en de andere scholen zitten daar tussenin. De behoefte aan een professionele culturele partner is bij alle middelbare scholen aanwezig. Ook is er behoefte aan het verbinden van leerlijnen tussen PO, VO en voorschools.

Het culturele veld

'Vóór het Kunstmenu was er heel weinig. Bijvoorbeeld één lesje met de lokale harmonie. Dat is niet genoeg. De uitvoering van onze Blazersbende zal dit voorjaar met de lokale harmonie op het HPC plaatsvinden' (Lieke van Mullem, ICC'er De Okkernoot).

Er is te weinig verbinding in het culturele veld. Er bestaat een netwerk van beeldend kunstenaars en vakdocenten. Op incidentele basis zijn zij aan het onderwijs verbonden. Zo is het ook met muziekonderwijs en bijvoorbeeld de historische verenigingen.

Vanuit gemeente Overbetuwe wordt Theater de Kik vanaf 2014 financieel gestimuleerd om een aanbod te doen van jeugdtheatervoorstellingen voor het PO. Het gaat om ongeveer vijf theatervoorstellingen per jaar.

De Open Academie wordt in 2015 als culturele verbinder benaderd voor hulp bij het opzetten van een Kunstmenu (2017-2018/ 2018-2019). Zij doen dit door lokale partijen te vragen een aanbod te doen met een programma 'op maat'. Verder wordt het aangevuld met regionaal aanbod. De expertise en de netwerken binnen de Open Academie rondom de subsidieregelingen als CMK en de Muziekimpuls zijn bruikbaar.

De gemeente

In de beleidsnota Schatten van Waarde uit 2017 wordt het stimuleren van cultuureducatie als belangrijk onderdeel genoemd. Naast het huidige Kunstmenu worden individuele projecten ten behoeve van het PO en VO door de gemeente ondersteund. De gemeente programmeert ook zelf sociaal-culturele voorstellingen in het VO. Theater als middel om jongeren bijvoorbeeld voor te lichten over de risico's van alcohol en drugs.

Gemeente Overbetuwe vraagt de Open Academie begin 2018 om scholen in het PO te stimuleren om aan te haken op het lopende CMK-project. Hier ligt namelijk een flinke kans om de basis voor samenwerking tussen de scholen en het lokale culturele veld te vergroten. Het lukt. Vanaf september 2019 zullen 15 scholen gaan samenwerken om cultuureducatie binnen het onderwijs verder op de kaart te zetten. Centraal in dit CMK-project staat de

vraagformulering vanuit de scholen op het gebied van cultuureducatie. De gemeente neemt hier een ondersteunende rol aan.

In 2018 stelt het provinciale adviesorgaan Cultuurmij Oost (Nu Cultuur Oost) in opdracht van de gemeente een adviesrapport op: Een schat van waarde.² Hierin wordt richting gegeven aan de vervolgstappen op het gebied van een cultuureducatieve infrastructuur. Een van de belangrijkste adviezen is de inzet van een cultuurcoach in deze gemeente, die cultuuraanbod aan scholen gaat verbinden. Om deze functie goed neer te kunnen zetten is een nader onderzoek in het veld noodzakelijk, wat tot de opdrachtverlening van de kwartiermaker leidt. **Inventariseer het veld, de ideeën en zorg voor de juiste kaders en doelen om een goede start mee te maken. De wens vanuit de gemeente is om lokaal een sterke culturele infrastructuur neer te zetten.**

Inmiddels is er een cultuurcoach gestart in juni 2019, werkzaam bij Forte Welzijn vanuit de Brede (subsidie)Regeling combinatiefuncties. De cultuurcoach biedt een nog meer lokaal georiënteerd Cultuurmenu aan, ter vervanging van het Kunstmenu dat door de Open Academie werd ontwikkeld vanaf 2017.

De gemeente ondersteunt basisscholen op gebied van cultuureducatie verder met een subsidieregeling voor cultuurafname, met een naschools aanbod Sjors Creatief en met het Erfgoedpact.

Meer Muziek in de Klas Lokaal

Meer Muziek in de Klas Lokaal is een landelijke beweging die er als het goed is voor gaat zorgen dat goed muziekonderwijs structureel wordt op basisscholen, zoals gymles dan nu ook is. Het belang van goed muziekonderwijs wordt erkend en in gemeente Overbetuwe wordt door een stuurgroep (vertegenwoordigd door lokale partners, basisscholen, de gemeente etc.) onderzocht op welke wijze dit een plek kan krijgen in het curriculum, in samenwerking met lokale partners. Het is een onderdeel van cultuureducatie en actueel in Overbetuwe. In het voorjaar van 2019 zijn verschillende bijeenkomsten geweest, waarna er een stuurgroep is gevormd. Voor het Convenant Cultuureducatie en Meer Muziek in de Klas Lokaal wordt met de stuurgroep, scholen andere organisaties gewerkt aan structureel muziekonderwijs.

Convenant Cultuureducatie en Meer Muziek in de Klas

Eind 2019 en begin 2020 wordt hard gewerkt aan het sluiten van een Convenant Cultuureducatie en Meer Muziek in de Klas Lokaal. Het convenant is een belangrijke afspraak en wordt naar verwachting begin 2020 gesloten. Hieruit zullen concrete doelen, acties en afspraken over middelen uit voortvloeien, die in het najaar van 2019 met vele partijen al worden verkend.

² 'Cultuureducatie: een schat van waarde' door Josien Paulides.

Die verkenning gebeurt door middel van ambitiegesprekken tussen Cultuur Oost (Uitvoeringsorgaan van de provincie), de gemeente, de cultuurcoach, basisscholen en culturele partners.

Samenvatting

Scholen kiezen op eigen wijze wat ze doen aan cultuureducatie en sinds enkele jaren is er weer meer aandacht voor, mede door stimuleringsregelingen zoals CMK en een subsidieregeling van de gemeente. Het lokale culturele veld kent toevallige verbindingen met scholen, maar verdient een betere samenwerking. De Open Academie heeft lokaal en regionaal verschillende verbindingen tot stand gebracht, waar het onderwijs heel erg enthousiast over is. Vanuit de scholen is de behoefte aan helderheid en een efficiënte samenwerking het allerbelangrijkst.

De gemeente vindt het belangrijk om vanuit bestaande structuren en energie het onderwijs te ondersteunen en heeft daar onderzoek naar gedaan door met name het veld te raadplegen. Er wordt nu hard gewerkt aan een convenant Cultuureducatie en Meer Muziek in de Klas Lokaal, dat ervoor zal zorgen dat er betere afspraken gemaakt worden en cultuureducatie verder verankerd wordt.

Wat willen we bereiken?

Uit het vorige hoofdstuk blijkt dat er van alles gebeurt. Het is tijd voor een sterke lokale culturele infrastructuur, om ieder kind optimaal te laten profiteren van culturele vorming.

‘Als historische vereniging willen we best werken aan ‘iets voor op de plank’, maar alleen op voorwaarde dat de scholen dat willen’ (Ton Janssen, Historische Kring Midden Betuwe).

‘We willen heel graag met het onderwijs samenwerken, maar het lukt nu niet goed... het kost te veel inspanning’ (Adriaan van Egmond, Elster mannenkoor)

Het Convenant Cultuureducatie en Meer Muziek in de Klas Lokaal is een belangrijke stap en gaat over afspraken. Structurele samenwerking gaat echter niet vanzelf. Hier zit precies het spanningsveld tussen onderwijs en cultureel veld. Enerzijds moet het onderwijs formuleren wat haar vraag is en anderzijds moet het culturele veld een aanbod doen waar het onderwijs op zit te wachten. Nu wordt het onderwijs vaak overladen met aanbod en is het niet altijd lokaal. De dialoog tussen onderwijs en het culturele veld is de sleutel. Dit vraagt om een bindmiddel, een vertaler: een professional die belangen kan samenbrengen, die de taal van het onderwijsveld en de culturele partijen begrijpt en die een lokaal georiënteerd Cultuurmenu kan laten landen in het onderwijs. *‘Goed samenwerken vanuit verschillende netwerken is hierbij de sleutel’* (Anja de Bruin, bestuurslid Open Academie).

Hoe gaan we dat doen?

De basis voor het inrichten van een 'loket voor cultuur', of anders geformuleerd een structuur voor cultuureducatie, ligt in eerste instantie in de samenwerking tussen het lokale culturele veld en het basisonderwijs. De cultuurcoach heeft hierin een belangrijke, verbindende rol.

Het Kunstmenu uit 2017-2019 is een opmaat naar het vorm te geven Cultuurmenu dat in ideale zin '(...) gevoed wordt vanuit de vraag vanuit de basisscholen. Er moet een actieve dialoog plaatsvinden tussen vraag en aanbod.' (Wethouder Cultuur Dimitri Horsthuis-Tangelder). In dit hoofdstuk wordt omschreven welke onderdelen belangrijk zijn om tot een loket voor cultuur te komen.

Cultuureducatie met Kwaliteit (CMK) als ideale basis

De behoefte van het basisonderwijs om kunst en cultuur verder te verankeren in het onderwijs manifesteert zich in het CMK-project en is een duidelijk signaal. Dit CMK-project kan (op termijn) samengaan met het Cultuurmenu. **CMK dient dan als vliegwiel voor de samenwerking tussen onderwijs en cultureel veld en laat het Cultuurmenu meer en beter landen in het onderwijs. Door een intensieve dialoog én een focus op vraagformulering bij het onderwijs.** Momenteel bestaan de projecten in Overbetuwe naast elkaar. Zo wordt vanuit het Rijk Meer Muziek in de Klas Lokaal gepromoot en via de gemeente bereikt dit de scholen. Een logische weg is beter muziek onderwijs op een natuurlijke wijze te integreren met CMK.

De huidige projectleider CMK, Bas Peters, geeft aan dat het beleggen van het projectleiderschap CMK bij de Open Academie, een serieuze overweging is. De scholen zijn gebaat bij goede samenwerking met de ervaring van deze professionele culturele partner. Ook is het de ambitie dat CMK en het Cultuurmenu verder naar elkaar toe groeien.

Kunstmenu > Cultuurmenu voor een gebundeld lokaal aanbod

Van 2017-2019 gaven de Open Academie en Theater de Kik invulling aan het Kunstmenu, dat nu ontwikkeld is tot Cultuurmenu. De Open Academie heeft het afgelopen jaar als netwerkorganisatie lokale aanbieders uit Overbetuwe benaderd (o.a. Theater Troef, Bibliotheek Gelderland-Zuid, Streek Balletschool Overbetuwe en het Tempel- en Kerkmuseum) om een aanbod te doen in dit Kunstmenu. Dit aanbod is aangevuld met regionaal aanbod. **De insteek is dat het aanbod (workshops en voorstellingen) voornamelijk lokaal is en met de inzet van de cultuurcoach wordt vormgegeven: aangevuld met een programma van Theater de Kik en eventueel programma vanuit de basisinfrastructuur (BIS: Kwatta, Introdans, Gelders Orkest, Oostpol, Kröller Müller).**

De Open Academie heeft een plek in de werkgroep 'toegankelijk maken van de BIS voor Gelderse scholieren'; een netwerk dat samen met de provincie, andere Coördinatiepunten voor Cultuureducatie (CCE's) en de BIS werkt aan het vergroten van de toegankelijkheid

voor kunst en cultuur voor leerlingen in het basisonderwijs. Voor een gemeente als Overbetuwe met verspreide kernen is dit interessant.

ICC-netwerken onderhouden voor een goede afstemming

De input van de scholen over het programma is er middels een evaluatie vanuit de Open Academie over het Kunstmenu. Toch kunnen we dit nog geen volwaardige dialoog noemen. Ook worden de voorstellingen van Theater de Kik (nog) niet geëvalueerd. De intensieve dialoog moet voortkomen uit de netwerken van Interne Cultuur Coördinatoren (ICC'ers). Deze ICC'ers zijn binnen het basisonderwijs de spil voor goed cultuuronderwijs.

Het is van belang dat de netwerken van ICC'ers levend zijn. Alleen dan kan een constante dialoog in leven worden gehouden. Het voorstel is om in Overbetuwe meerdere organische netwerken vorm te geven passende bij de ambitie van de school als het gaat om cultuureducatie. Het voorstel aan de basisscholen is de volgende en bij het Directeuren Overleg Overbetuwe PO (DOO) reeds aangekondigd in april 2019:

- Jaarlijks één (mogelijk regionale) ICC-inspiratiebijeenkomst met alle ICC'ers van (Lingewaard en) Overbetuwe.
- Twee maal per jaar een bijeenkomst met de kleinere lokale netwerken (oktober en mei) waar de dialoog plaatsvindt over: Cultuurmenu, CMK, Erfgoededucatie en eventuele 'op maat' projecten.
- (Eenmaal per jaar een persoonlijk ambitiegesprek met de projectleider CMK tussen ICC'er en Schooldirecteur over het kunst- en cultuurbeleidsplan binnen de school).

Voor communicatie over CMK, het Cultuurmenu en Erfgoededucatie kan gebruik worden gemaakt van de netwerken zoals die beschreven zijn hierboven. Daarnaast zullen de CMK-scholen moeten gaan werken met een krachtige regiegroep waarin naast de projectleider CMK directeuren van elke scholengroep plaats hebben: 1 Wonderwijs, 1 Trivium, 1 Willibrordus, 1 OBC (L.v.B.). Vanuit de gemeente wordt de inzet van een cultuurcoach gefaciliteerd, die het Cultuurmenu onderhoudt en verspreidt.

Voortgezet onderwijs kan aansluiten

Drie scholen in het voortgezet onderwijs hebben sterk aangegeven behoefte te hebben aan een stevige culturele partij die de expertise en de skills in huis heeft om vooral projectmatig een aanvulling te doen op het onderwijs. En om lokaal te verbinden aan het VO. Zij zijn gebaat bij een cultureel loket dat een aanvulling kan doen op hun behoeften. Ze willen een culturele kaart. Ook liggen er mogelijkheden om met het VO structurele afspraken te maken. In de landelijke trend volgt een verankering van cultuureducatie in het VO op de ontwikkelingen van Cultuur Met Kwaliteit. De cultuurcoach pakt dit op.

Voor het voortgezet onderwijs is het interessant als de functie van cultuurcoach belegd wordt bij een culturele instelling. Op deze manier worden de mogelijkheden om projectmatig te werken vergroot. Wellicht ontwikkelt Forte Welzijn zich verder in die richting of blijkt de oriëntatie al voldoende om van landelijke subsidies te kunnen profiteren. Deze subsidies vragen vaak de samenwerking met een instelling met een cultureel profiel.

Voorstel richting het VO: er komt een netwerk cultuurcoördinatoren VO (eventueel Overbetuwe/ Lingewaard breed). In dit netwerk, dat minimaal 1 keer per jaar bijeen komt, wordt door de cultuurcoach voorlichting gegeven over landelijke subsidieregelingen en worden projectideeën uitgewisseld. Ook wordt er in dit netwerk onderzocht welke structurele samenwerkafspraken - bijvoorbeeld een jaarlijks terugkerende workshopdag 'cultuur lokaal' - er gemaakt kunnen worden en welke projecten worden uitgevoerd in samenwerking met welke lokale culturele partijen.

Rollen en kosten

Onderstaand schema laat zien welke (overkoepelende) organisaties tot nu toe het cultureel aanbod verzorgen.

Cultureel aanbod	Situatie t/m 2018/19	Voordeel / nadeel	In 2019/20	Na 2019/20
Open Academie	-Ontwikkelen en organiseren Kunstmenu € 10.000,- - Erfgoedpact: verbeteren van erfgoededucatie i.s.m. Lingewaard en Provincie	-Winstgevend en dus niet onafhankelijk -Groot bereik van kinderen! 2351 deelnemers -Goed netwerk, tevens regionaal erg sterk. -Nog niet op VO gericht	-In 2019/20: - Erfgoedpact: verbeteren van erfgoededucatie i.s.m. Lingewaard en Provincie	Mogelijk CMK-projectleider voor de scholen. Rol in cultureel aanbod onduidelijk. Eventueel een regionaal verbindende functie ter versterking van het Cultuurmenu
Theater de Kik	Organiseren van ca 5 jeugdvoorstellingen € 6000,-	-Geen winst -VO kan niet gesubsidieerd theatershows bezoeken	Organiseren van ca 5 jeugdvoorstellingen € 6000,-	Evaluatie subsidie
Muziekverenigingen	Subsidieregeling voor geven van muziekles	Kwaliteit en afspraken lastig te controleren	Subsidieregeling voor geven van muziekles Via Meer Muziek in de Klas Lokaal onder de aandacht om meer te betrekken bij het onderwijs	Evaluatie subsidie
Muziekschool	Geen subsidie 500 leden	Bijdrage voor jeugdleden zeer wenselijk. Scheve verhouding met muziekverenigingen	Via Meer Muziek in de Klas Lokaal onder de aandacht om meer te betrekken bij het onderwijs	Bijdrage mogelijk?
Onafhankelijke cultuurcoach		Continue inzet. Zeer transparante verrekeringen. Onafhankelijke rol.	Ontwikkelen en organiseren van lokaal georiënteerd Cultuurmenu	Evalueren en advies richting gemeente over samenwerkingen en subsidies

Wenselijke financiële structuur

De financiële constructie rond cultuuraanbod bleek in 2017-2019 niet ideaal. De Open Academie waren cultuuraanbieders en organisatoren. **Met de start van de cultuurcoach valt de coördinerende rol van de Open Academie weg en krijgen we er een lokale spil tussen de velden bij. De Open Academie en De Kik zijn vanaf 2019-2020 alleen cultuuraanbieders rond het cultuurmenu.**

Vanuit de gemeente kiezen we daarmee voor een zo transparant mogelijk lokaal aanbod, wat aansluit bij beleid vanuit de gemeente. De scholen zouden eerder kiezen voor de

werkwijze van Lingewaard die alles bij de Open Academie belegt. Dit heeft als voordeel dat er flink ontzorgd wordt. We gaan ervan uit dat dit met de inzet van de cultuurcoach eveneens bereikt wordt. Die kwaliteit is erg belangrijk.

In dit document wordt een voorzet gedaan voor een mogelijke constructie. De cultuurcoach zal samen met betrokken organisaties en het onderwijs tot een constructie moeten komen.

Rolverdeling

De cultuurcoach werkt straks met en voor verschillende organisaties, met als doel cultuureducatie te verbeteren en de toegang tot kwalitatief lokaal aanbod te vergemakkelijken. De rolverdeling daarbij is als volgt:

- De cultuurcoach stelt het Cultuurmenu samen en richt daarvoor een loket in (in de vorm van een website). Hij/zij onderhoudt daarvoor intensieve contacten met de icc'ers en het culturele veld.
- Vanuit het onderwijs wordt de cultuurcoach gevoed met behoeften en ideeën door de icc'ers. Men komt op regelmatige basis bij elkaar.
- Het culturele veld denkt mee over het aanbod dat ze kunnen bieden en dat wordt per aanbieder met de cultuurcoach afgestemd.
- Theater de Kik biedt een theateraanbod aan dat voornamelijk in het theater zal plaatsvinden. De beleving van het theater is op deze manier voor ieder kind bereikbaar. De Kik onderhoudt op regelmatige basis contact met de cultuurcoach en vooral met de icc'ers, om het aanbod zo goed mogelijk te laten aansluiten. Het kan zijn dat enkele voorstellingen uiteindelijk als uitvoering op de scholen zelf worden aangeboden.
- De Open Academie verzorgt het Erfgoedpact, waarbij het contact met erfgoedinstellingen met cultureel aanbod intensief wordt onderhouden en versterkt. De coördinerende rol voor het Kunstmenu verdwijnt. Buiten dat heeft de organisatie expertise in cultuur aanbieden en als zodanig wordt het aanbod meegenomen in de dialoog tussen de cultuurcoach en het culturele veld. Mogelijk gaat de Open Academie een rol spelen voor het project CMK voor 15 scholen.
- De gemeente zet de cultuurcoach in en ze onderhoudt contacten met de cultuurcoach over de voortgang. Ook is ze opdrachtgever van het Erfgoedpact. Ze denkt tevens mee over de financiële constructie en overheadzaken die geregeld moeten worden.

Kosten

De nieuwe cultuurcoach

Voor de functie van cultuurcoach met bijbehorende overheadkosten wordt landelijk uitgegaan van een normbedrag van 50.000 euro voor een volledige aanstelling. Dit bedrag moet op fte's worden ingezet en blijkt in de praktijk te laag ingezet. De combinatiefunctie, zoals de cultuurcoach vervult, wordt ingericht op basis van cofinanciering in de Brede regeling combinatiefuncties. Het ministerie draagt 40% bij; de gemeente (en eventuele partners) het overige deel.

Het budget voor cultuureducatie in de gemeente Overbetuwe is in 2019 en 2020 nog € 35.000 per jaar en daarvan wordt tevens het erfgoedpact en deelname aan Sjors Creatief betaald.

Met het budget dat overblijft én de Brede Regeling Combinatiefuncties (landelijke subsidieregeling) wordt 15 uur per week aan inzet van een cultuurcoach gefinancierd. Wellicht wordt dit vanaf het najaar nog aangevuld met een financiering vanuit basisscholen, onder de noemer van CMK.

Of er behoefte is aan een uitgebreidere financiële constructie zal aankomend jaar pionieren uitwijzen.

CMK

Projectleiderschap CMK staat in principe los van de functie van de cultuurcoach. Een bijdrage voor beleid en coördinatie ten behoeve van de projectleider CMK komt vanuit de scholen zelf. Ze zullen vanzelfsprekend nauw samenwerken.

Het inrichten van een nieuwe cultuurwebsite kost ongeveer 2000 euro startkosten en jaarlijks 500 euro abonnementskosten (*bron: Judica Lookman, cultuurcoach Renkum en Wageningen*). Wellicht is het goedkoper en voor de hand liggend om dit ergens anders onder te brengen.

Cultuurparticipatie en sociaal domein

Er zijn meerdere culturele partijen in Overbetuwe die (willen) opereren binnen het sociaal domein: o.a. de muziekschool, muziekverenigingen, het Elster Mannenkoor, creatief collectief en Smederij Mondra. Gemeente Overbetuwe stimuleert dit door bijvoorbeeld het Fonds Maatschappelijke initiatieven. Voorwaarden hiertoe zijn voor het culturele veld niet altijd helder en transparant. Hier ligt een taak voor de cultuurcoach. **Ook zou er actief moeten worden ingezet op de samenwerking tussen welzijn, zorg, onderwijs en het culturele veld.** Forte Welzijn is een belangrijke organisatie om op dat vlak mee samen te werken. Hierin moet de cultuurcoach een aanjagende rol spelen. Dit kan zijn door de partijen samen te brengen, maar ook door voorbeeldprojecten te initiëren (dit gebeurt reeds in Lingewaard door de Open Academie) om zo het draagvlak voor en de kennis over binnen de gemeente, het culturele veld en eventueel het onderwijs te vergroten.

Het is belangrijk om eerst het cultuureducatieve deel goed te regelen en dan verdere focus aan te brengen op cultuurparticipatie. *‘Het opzetten van projecten en samenwerkingsverbanden in het sociaal domein en het bevorderen van participatie is een volgende stap waar meer budget voor vrij gemaakt zou moeten worden’* (Josien Paulides, adviseur Overheden Cultuurmij Oost). Het doel vanuit het Coalitieakkoord van de gemeente Overbetuwe uit 2018, om een verenigingen contactfunctionaris aan te stellen, zou hier voor het onderdeel cultuur mee worden ingevuld.

Samenwerking tussen gemeente Overbetuwe en gemeente Lingewaard

Overbetuwe en Lingewaard vormen samen het gebied tussen de grote steden Arnhem en Nijmegen. Er wordt op verschillende onderdelen samengewerkt en er liggen nog veel meer kansen. In het erfgoedpact 2018-2020 werken beide gemeenten krachtig samen op het gebied van erfgoededucatie. De Open Academie is initiator en penvoerder en het wordt door

beide gemeenten en de provincie gefinancierd. Het raakt nauw aan werkzaamheden van de toekomstige cultuurcoach.

Ook in het huidige Kunstmenu wordt er samengewerkt en speelt met name de Open Academie een verbindende rol tussen de gemeenten. **Het nieuwe Cultuurmenu wordt in eerste instantie meer met lokaal cultureel aanbod ingestoken, maar neemt het waardevolle product (Kunstmenu) van de afgelopen twee jaar als voorbeeld met zich mee in het nieuwe Cultuurmenu.**

Begin 2018 hebben er gesprekken plaatsgevonden tussen de toenmalige wethouders van Cultuur - Ron van Hoeven (Overbetuwe) en Theo Janssen (Lingewaard) over meer samenwerking op het gebied van cultuureducatie tussen beide gemeenten. Theo Janssen, die opnieuw wethouder is van cultuur in Lingewaard juicht een dergelijke samenwerking nog altijd toe.

Scholengroepen Wonderwijs en De Linge, maar ook de scholen in het voortgezet onderwijs hebben sowieso vestigingen in beide gemeenten. Ze kijken vanzelfsprekend over de verschillende gemeentegrenzen heen en juichen een samenwerking toe.

Een goede samenwerking kan meer kwaliteit opleveren en daarover zullen de gemeenten over verschillende onderwerpen continue in dialoog moeten blijven. Hier liggen nog kansen om meer van elkaar te leren en meer op elkaar af te stemmen. *'Als iets goed werkt, waarom dan niet copy-paste'* (Eddy Verrips, bestuurder Wonderwijs).

Samenvatting en vervolg

De landelijke trend geeft aan dat een verbetering van cultuureducatie en muziekonderwijs komende jaren op de agenda blijft. In ieder geval in de periode 2021-2024. Lokaal geven we daar ook uitvoering aan. Het is nu tijd om verbindingen te maken en samen te werken aan een stevige structuur voor cultuureducatie met kwaliteit.

De betrokken organisaties streven naar een sterke lokale culturele infrastructuur, om ieder kind optimaal te laten profiteren van culturele vorming. We hebben inmiddels een goede basis in Overbetuwe met 15 basisscholen die Cultuur Met Kwaliteit, een cultuurcoach, een Overbetuws Cultuurmenu met een mooi pallet aan cultuuraanbod, een stuurgroep Meer Muziek in de Klas en verschillende organisaties waar we al mee samenwerken.

De dialoog tussen de vraag vanuit het onderwijs en het aanbod in het Cultuurmenu moet verder gevoed en uitgebreid worden, onder andere in de ICC-netwerken. Het Cultuur Met Kwaliteit project is een vliegwiel die de landing van het Cultuurmenu verder aanzwengelt. Scholen worden door CMK uitgedaagd in het formuleren van hun specifieke vraag op het gebied van cultuureducatie binnen het onderwijs. Basisscholen zullen hiervan profiteren door kennisdeling en efficiënter samenwerken.

Aan de achterkant wordt er intensief regionaal samengewerkt en voortgebouwd op het gebied van: CMK, het Erfgoedpact, Meer Muziek in de Klas, het Cultuurmenu, cultuureducatie voor het VO en cultuurparticipatie. Door ook samenwerking met gemeente Lingewaard op te zoeken in de voor de hand liggende verbindingen, kunnen beide gemeenten optimaal profiteren van provinciale netwerken en landelijke subsidieregelingen.

Vervolg

Vanaf september 2019 worden door Cultuur Oost (uitvoeringsorgaan van de Provincie) samen met de gemeente en de cultuurcoach ambitiegesprekken gevoerd met basisscholen over cultuureducatie en Meer Muziek in de Klas. Deze gesprekken zijn belangrijk, omdat met scholen goed afgestemd moet worden waar de behoefte en bereidwilligheid ligt om cultuureducatie en muziekonderwijs breder op te pakken, in de lijn van Cultuur Met Kwaliteit. Ook met scholen zonder Cultuur met Kwaliteit gaan we in gesprek.

Convenant Cultuureducatie en Meer Muziek in de Klas

Voorjaar 2020: Hoe vindt men elkaar, welke partners doen mee en welke middelen en subsidies gaan de verschillende organisaties inzetten? Beoogd doel van de provincie, de basisscholen, culturele partners en de gemeente is een convenant cultuureducatie met als belangrijk deelconvenant Meer Muziek in de klas.

Het convenant Cultuureducatie en Meer Muziek in de Klas Lokaal is een belangrijke afspraak. Dat convenant wordt naar verwachting begin 2020 gesloten. Hieruit zullen concrete doelen, acties en afspraken over middelen uit voortvloeien, die in het najaar van 2019 met vele partijen al worden verkend.

